

DEO OPTIMO MAX.
UNI ET TRINO,

VIRGINI DEIPARÆ, ET S. LUCÆ
Orthodoxorum Medicorum Patrono.

QUÆSTIO MEDICA,

QUOD LIBETARIIS DISPUTATIONIBUS
manè discutienda, in Scholis Medicorum, die Jovis undecimā
Februarii anni M. DCC. XXXIV.

M. FRANCISCO-JOSEPHO HUNAUDL,
Doctore Medico, Regiæ Scientiarum Academiæ Socio,
in Horto Regio Parisiensi Anatomes & Chirurgiæ
Professore, ac Demonstratore, Præside.

An in pari venæsectionis & purgationis indicatione, venæsectio præferenda?

I.

O M O totus sic à naturâ morbus * est, ut nulla sit ipsius ætas à morbis libera, nulla pars quam morborum non invadant agmina. Quot igitur homini membra, tot morborum sedes; solidis & fluidis sua sunt incommoda. Intus & extus oppugnatur corpus, & quod dolendum magis, quod partes nobiliores sunt & ad vitam magis necessariæ, eò pluribus & gravioribus morbis occupantur: & quasi satis non esset partes singulas suis cruciari morbis, morbi etiã sunt universales, qui totum corpus occupant, variisque modis discruciant. Hinc homo aquis extinguitur in

* Hippocr.
Epid. 2 ad
Damaget.

2

hydrope, in rigoribus alget frigore; in febribus aestu torretur; ac perinde ac si non sufficeret ad ipsius tormentum iltarum qualitatum altera, quæ ex eodem subiecto fœmet expellunt, ad hominis perniciem in epialis & lypiriis febribus simul conveniunt & concurrunt. Robustissimis nequidẽm pareit Morbonia, crudelisque fatum experiuntur, celerisque mortem subeunt, quod vegetiores valentioresque videbantur.

I I.

MEDICUS est, qui experiẽtiã fretus, ratiocinioquẽ edoctus sanitatem conservat, morbos vel sanat vel levat, vitam mortemvẽ certam præfigit. A tribus autẽm fontibus, Diætã, Chirurgiã & Pharmaciã, iusta haurit & convenientia præsidia. Tot eorum genera quot morborum. Nec satis est remediũ genus novisse, quantitas etiã utendi ratio, tempus scilicet & modus sunt quorũquẽ definienda. Hæc quidẽm obscura, sed à rationali Medico per indicationes inveniuntur: ad indicationem, cum sit rectẽ agendorum insinuatio ex naturã indicantis & indicati desumpta, duo necessariõ concurrunt, quorum est mutua relatio: indicans cujus gratiã fieri debet aliquid, & indicatum quod est ipsõ præsidium quod succurrit indicanti. Res autẽm undẽ petuntur indicationes, vel secundũm vel præter naturam sunt: indẽ duo summa constituuntur indicatorum genera, conservatio scilicet & ablatio. Ab illis unica tantũm est indicatio, quam, quod vires semper sint conservanda, conservatoriam appellant, à rebus verò præter naturam duplex, curatoria quæ morbo, & præservatoria quæ causæ. Ad quam etiã revocatur ea quæ à symptomatibus urgentibus petitur, quatenus ob vehementiam, rationem causæ morbum augentis viresque deficientis induunt. Præter indicantia primaria, dantur adhuc alia, quæ per accidens etiã ad inveniendã præsidia faciunt, ut temperamentum, ætas, sexus, vitæ genus, consuetudo, idiosyncrasia, pars affecta, cæli constitutio, anni tempestas, locus, regio, tempora morborum ac remedia; quibus non tam quid agendum, quàm quomodò, quantum, quo ordine, id quod primum indicans vult, perficiendum sit determinatur. Hæc ubi primum consentiunt indicanti, cõindicantia vocantur; quod si repugnent, contraindicantia. In hæc indicantium pugnã tũ magnitudo, tũ dignitas perpendenda, efficiendumque id quod indicantia majora & digniora suadent, vel sinẽ quo istis indicantibus satisfieri non potest. Prima itaque & maxime utilis indicatio est præservatoria, frustra namque in morbo curando laboratur, quandiũ superest ejus causã; quo quidẽm nomine non omnis causa, sed interna efficiens, antecedens nimirũ intelligitur. Morborum autẽm qui ab humoribus oriuntur duæ sunt antecedentes causæ, plethora & cacochymia quibus duo respondent indicata quæ præsidia majora hancupantur.

I I I.

PLETHORÆ exuperantisquẽ sanguinis proprium & unicũ remedium est *phlebotomia*. Impura quoquẽ plenitudini succurrit, calida biliosquẽ tutissimẽ, parcius melancholicæ, pituitosæ minimẽ. Simplicem etiã cacochymiam, quæ citrà plenitudinem in venis consistit, utilitẽr minuit, & fere omnium qui in venis continentur humorum vitio succurrit. Omnibus igitur est saluberrima febribus quas aut effervescens, aut putrescens, aut malignus humor excitat, undẽ in variolis, etiã post exanthematum eruptionem propter febris aut quorundam symptomatum vehementiam plurius & quidẽm feliciter usurpatur. Omnibus tũ interiorum tũ exteriorum partium inflammationibus medetur. Sanguinem dũ ex ore, naribus, utero, hæmorrhoidibus plenius erumpit, coëret & coëpescit. Acerbissimos rhumariformum dolores mitigat, serum illud aere quo partes discruciantur, cicurat. Quàmplurimos etiã partium affectus apoplexiam, vertiginem, lethargum, phrenitidem, pleuritidem, cordis spasmus, paralysem, aliosquẽ vel præsentẽs sanat, vel impendentes & consuetes antevertit. Motum sanguinis tardius in vasis se moventis accelerat: non

senibus, non pueris, non prægnantibus aduersa; quin inmodò ad fœtus conservati-
nem, & abortum præcavendum, sæpius necessaria. Quolibet acutorum morborum
tempore demptâ declinatione quolibet die; etiã in ipsis intermittentium febrium
paroxysmis nonnunquam præscribenda. Sanguinis autem extrahendi copiam quam
nos unciarum, veteres librarum pondere metiebantur, & ad lipothymiam usquẽ
mittebant; in summis doloribus, febribus ardentibus & viscerum inflammatio-
nibus locum habere possent; sed tutius videtur evacuationem partiri: nequẽ tamẽ
evacuaciones numero, sanguinis consistentiã, qualitate, colore, colorisquẽ mutatio-
ne, sed necessitatis legibus definiendã. Quoties autẽm repetenda sit venæsectio ex
morbi magnitudine, & virium robore dijudicatur. Virium enim maxima semper
habenda ratio; sed à languidis oppressæ sunt distinguendæ. Quò major est virium
oppresso, eò felicitior detractio sanguinis, quo fluentẽ impeditur vires expediuntur.
Ex his venæsectio in omnibus penẽ morbis est anchora tutissima: ubi namquẽ mi-
nuenda sanguinis quantitas, ubi sanguinis motus accelerandus, ubi refrigerandum,
revelleridum, derivandum, obstructions aperiendæ, inhibenda putredo, perspiratio
juvanda, omnibus aliis præfidius est anteponenda, undẽ merito remedium *hypocritarum*
nuncupatur.

F V.

UT plethoram minuit venæsectio, sic cacochymiam purgatio: hæc non ut illa,
venosò tantum in genere, sed & in intestinis, partibusque eis annexis, & in habitu
corporis continetur. Corpus igitur in duas regiones divisum contemplari licet. Una
partibus abdomine contentis, altera reliquis partibus terminatur. Quæ primas vias
primamquẽ regionem inficit cacochymia, solâ purgatione commodè & utilitẽ amo-
vetur; quæ in intestinis est, clystere, quæ circa ventriculum & præcordia, vomitio-
ne. Utraquẽ Pharmaco & quidẽ omni tempore, modò tamẽ sit humor præpara-
tus & ductus patentes ac liberi. Quæ alteram regionem inquinat, solâ purgatione,
non venæsectione tota potest eximi: hæc tamẽ præmittenda, cum ita distenduntur
venæ, ut eadem; quæ à plethorâ, immincant pericula: cum è venis ruptis, apertis aut
exesis pravi succi foras exiliant & in partem abscedant: cum noxius humor in vasis
conclusus crudus est, & purgationi minimè idoneus, aut viæ expeditæ non sunt per
quas possit detrahi, aut vehementius concitatus in partem aliquam nobilem potest
irrumperẽ. Quamquã humor ille vitiosus non minùs quàm qui vias occupat pri-
mas, sui semper evacuationem indicet, eam tamẽ non licet omni tempore moliri:
nec propterea purgandi opportunitas ex dierum numero, sed ex humoris purgandi
coctione definitur. Hinc tempus ad purgationem aptissimum est morbi declinatio.
Attamẽ non semper purgare expedit, quia quæ perfectè & integrè indicata sunt,
sinere oportet, nec ullo medicamento movere, nè novus succrescat morbus. Non-
nunquam initio dum humor organico concitatur, maturanda purgatio; ut & in
morbis vehementioribus & malignis, nec coctâ nec turgente, sed urgente materiã;
nequẽ coctio, quæ nisi detrahat aliqua portio, futura non videtur, est expectanda.
Quænam ad purgationem sint eligendæ viæ, *κατα* nimirum vel *διὰ*, monstrabit la-
borans pars. Hæc enim cognita patent ductus per quos natura libera nec impedita
vitia sua consuevit expellere. Monstrabit & humoris motus ac inclinatio, quò nam-
quẽ vergit, humor eò ducendus. Hinc ut respondeat purgatio, vacandum non hu-
mori modò, sed & corpori præparando: Ille ad exeundum sit habilis: hoc *ιδεον*, nè
meatum obstructio medicamenti vim frangat; prohibeatque humori exitum. Emol-
lienda itaque dura, crassâ tenuanda, lenta incidenda, detergenda viscida, biliosorum
acrimoniam obtundenda, obstructæ viæ aperiendæ, idquẽ tam alimentorum quàm medi-
camentorum ope. Sed permittenda tenuia, non incrassantia, quò namquẽ mobilior
materia, eò facilius expeditiusque eximitur. Medicamentorum classẽ indicat hu-

moris purgandi species & situs. Medicamenti purgantis vis & quantitas definitur conjecturâ. Vehementius movendi quorum corpus est densum & crassis viscidisque succis refertum. Alvus liquida, exquisitus partium sensus, & humores copiosi ac tenues, regio calida, tempusque austrinum & pluviosum molliorem postulant catharsim. Laborantis vires, & ad medicamenta præparatio, humoris educendi quantitas, qualitas, situs, apparatus, & concoctio ostendunt an conjunctim, an partitis vicibus amovendus humor. Purgationis bonitas stat in excretionem eorum quæ oportet, & cum ægrotantis *dispositio*.

V.

ADEO plethora & cacochymia sibi sunt affines, ut altera sæpius alteram sibi comitem adsciscat. Urtaque sola suum primò & per se remedium indicat; una alteri confusa remedium utrique conveniens desudat. Utriusque si par sit indicatio, ab eo ordiendum quod commoditatem affert majorem, quodque alteri viam sternit. Humorum abundantium etsi labe inquinatorum, nulla potest à catharsis fieri secretio, nisi aliqua sui portione circumcidantur. Purgatio itaque non præviâ venesectione perturbat, officit, movet, non promovet. Meatus infarcti & obstructi, humor iners medicamenti vim irritam reddunt. Fibræ vasorum præsentis humoris copiâ distentæ non contrahuntur, à medicamento vehementiori irritantur, magisque tenduntur. Undè dolores acerbis, torsiones, cruciatus, anxietates, animi deliquia, convulsiones, vasorum ruptiones, & sanguinis profusio, humoris purgandi vice. Quæ calamitates nullæ sunt, antecedente venesectione. Fluxile namque corpus viæque laxiores sinunt humorem cathartici actione effluere. Detractum sanguinem sequitur humorum morio placidissima & naturæ idonea, ut vomitus, alvi dejectio, sudor. Ipse ventriculus hæc arte pravis succis liber, habilior evadit purganti porioni continendæ. Hæc fluidiores succos facilius promptiusque subit, & ad intestina præcipitat, quod beneficium à compactis & abundantibus succis expectare non licuisset; sicque misto sanguinis cæteris partibus tutius, citius & minori cum apparatu fit, quàm purgatio.

Ergo in pari venesectionis & purgationis indicatione, præferenda venesectione.

DOMINI DOCTORES DISPUTATURI.

*M. Bernardus de Jussieu,
Regiæ Scientiarum Aca-
demia, Regiæque Societa-
tis Lonsænsis Socius, &
in horto Regio Botanices
Prodemonstrator.*

*M. Guillelmus - Josephus
de l'Epine.*

*M. Claudius - Antonius
Renard.*

*M. Franciscus Mery, Chirur-
gia Professor designatus.*

*M. Ludovicus-Hieronymus
Cosnier.*

*M. Franciscus Bailly, Phar-
maciæ Professor.*

*M. Joannes-Baptista Du-
bois, Serenissima Princi-
pis prima Dotaria de
Cony Medicus, & Pro-
fessor Regius.*

*M. Ludovicus - Joannes
le Thieullier, Regis Con-
siliarius, & in Majori
Consilio Medicus ordina-
rius.*

*M. Germanus Preaux, an-
tiquior Scholæ Magister,
& Regius Professor Emere-
ritus.*

Proponebat Parisiis, HENRICUS GUYOT, Flexicus,
Dioecesis Andegavenfis, Baccalaureus Medicus,
A. R. S. H. 1734. à sextâ ad meridiem.

Typis QUILLAU, Universitatis & Facultatis Medicinæ Typographi, 1734.